

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Uničov

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Uničov se nachází severně od Olomouce a tvoří jeden ze 13ti správních obvodů (dále jen SO) Olomouckého kraje. SO ORP Uničov lze stručně charakterizovat následujícími údaji:

- SO spravuje nejnižší počet obcí - 10;
- počtem obyvatel 22.747, z čehož 11.638 žije v jádrovém městě, se řadí mezi čtveřici nejmenších obvodů;
- rozlohou přes 207 km² je 4. nejmenším obvodem.

Tabulka 1: Komparace SO ORP v Olomouckém kraji

Území	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Uničov	10	22747	11638	207
Hranice	31	34622	18745	325
Konice	21	11049	2840	178
Šumperk	36	70838	26870	857
Olomouc	45	162136	99471	858
Jeseník	24	40189	11711	718
Prostějov	76	98297	44330	591
Přerov	59	82661	44824	400
Šternberk	21	23657	13548	306
Zábřeh	28	33662	13867	267
Litovel	20	23727	9874	247
Mohelnice	14	18645	9460	188
Lipník nad Bečvou	14	15379	8240	118
Průměr za kraj	31	49047	---	405

Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Olomouckého kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obcí SO a počtem obyvatel jádrového města):

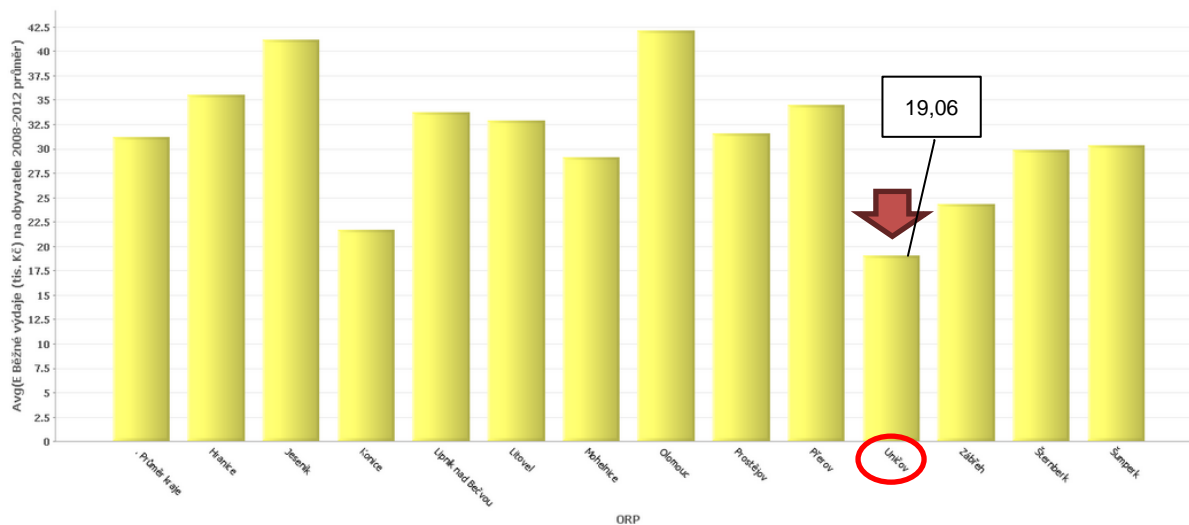
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 9 až 10 obcí (celkem 8 srovnatelných SO ORP: Kuřim, Tanvald, Kopřivnice, Kravaře, Odry, Lysá nad Labem, Otrokovice, Rožnov pod Radhoštěm);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 11.200 až 12.000 (celkem 10 srovnatelných SO ORP: Boskovice, Kyjov, Veselí nad Moravou, Prachatice, Rychnov nad Kněžnou, Jeseník, Sušice, Vlašim, Velké Meziříčí, Holešov).

2. Ekonomická výkonnost

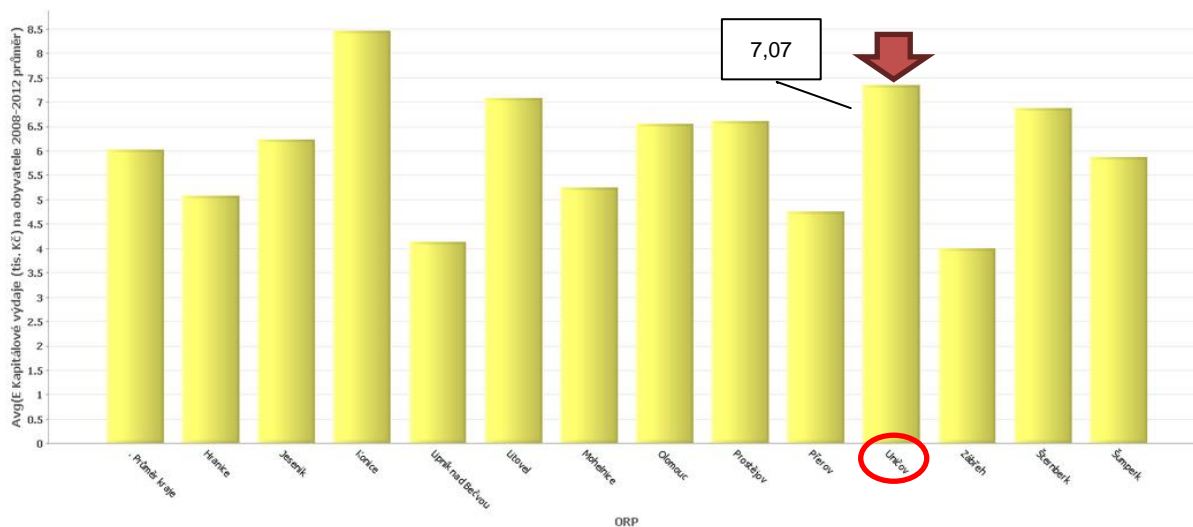
Mezi ekonomickými ukazateli je vhodné se zaměřit na **úroveň běžných a kapitálových výdajů na obyvatele**. Uničovský obvod po celou dobu vykazoval (spolu s SO ORP Konice) nejnižší hodnoty běžných výdajů v rámci Olomouckého kraje. To dokazuje i průměrná výše ukazatele, která činí 19,06 tis. Kč/obyv./rok a je nejnižší ve skupině SO. Naopak hodnoty kapitálových výdajů dosažené uničovským obvodem byly na po celé sledované období jedny z nejvyšších či dokonce nejvyšší (výjimku tvoří r. 2012). Viz obrázky 1 a 2.

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Obrázek 1: Průměrné běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Olomouckého kraje) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

Obrázek 2: Průměrné kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Olomouckého kraje) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč) (v tis. Kč)

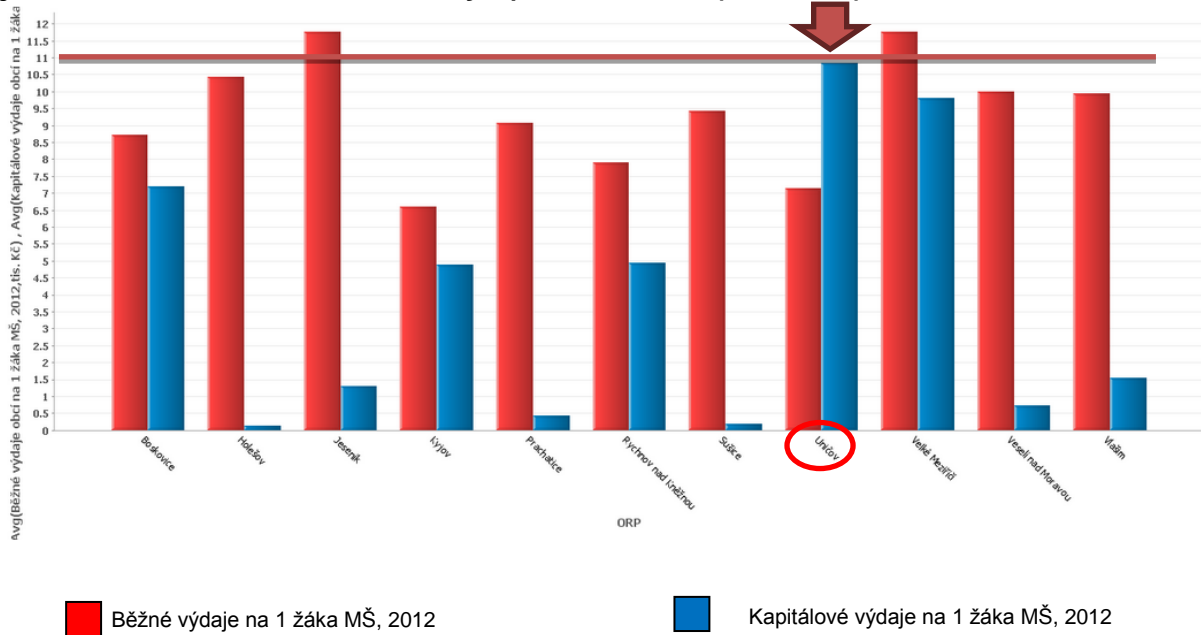

3. Předškolní a školní vzdělávání

V oblasti předškolního a školního vzdělávání zaujme zejména porovnání **běžných a kapitálových výdajů na žáky mateřských škol**. Zatímco běžnými výdaji na žáka MŠ patří uničovský obvod k dolní polovině (jsou 2. nejnižší – 7,14 tis. Kč/žáka) sledovaných SO ORP, hodnotami kapitálových výdajů na žáky MŠ dosáhl prvenství (10,83 tis. Kč/žáka). Situaci znázorňuje obrázek 3¹.

¹ červená linka značí dosaženou úroveň kapitálových výdajů na žáka MŠ uničovského obvodu *Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

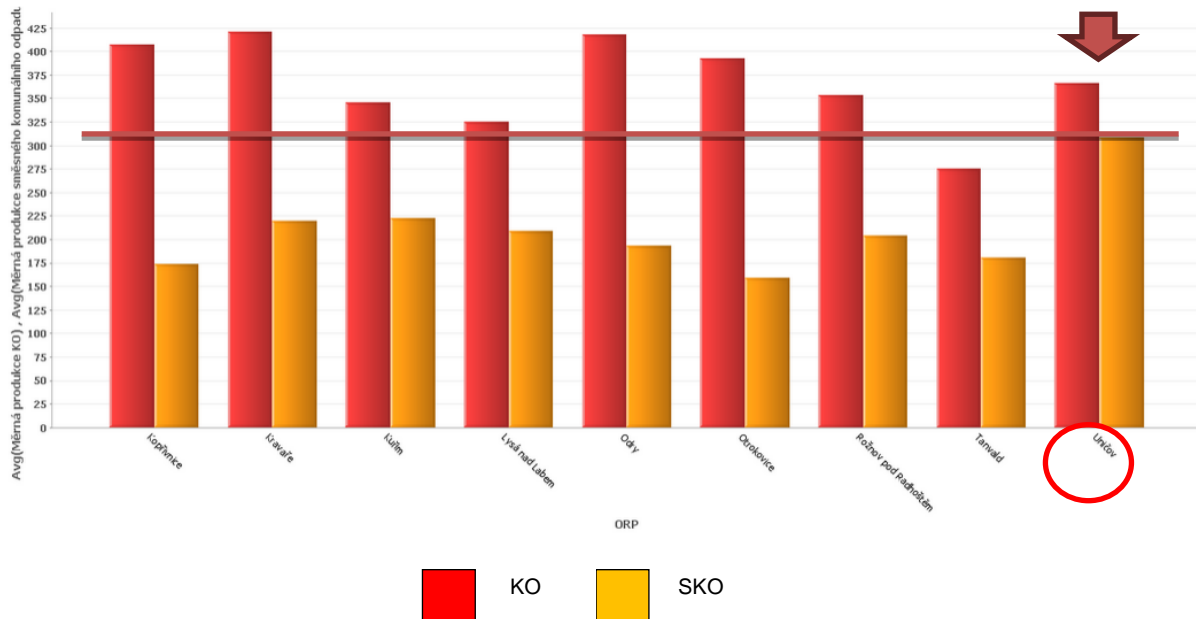
Obrázek 3: Běžné a kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: elikost jádrové obce 11,2 – 12 tis. obyv.) na žáka ZŠ (v tis. Kč)

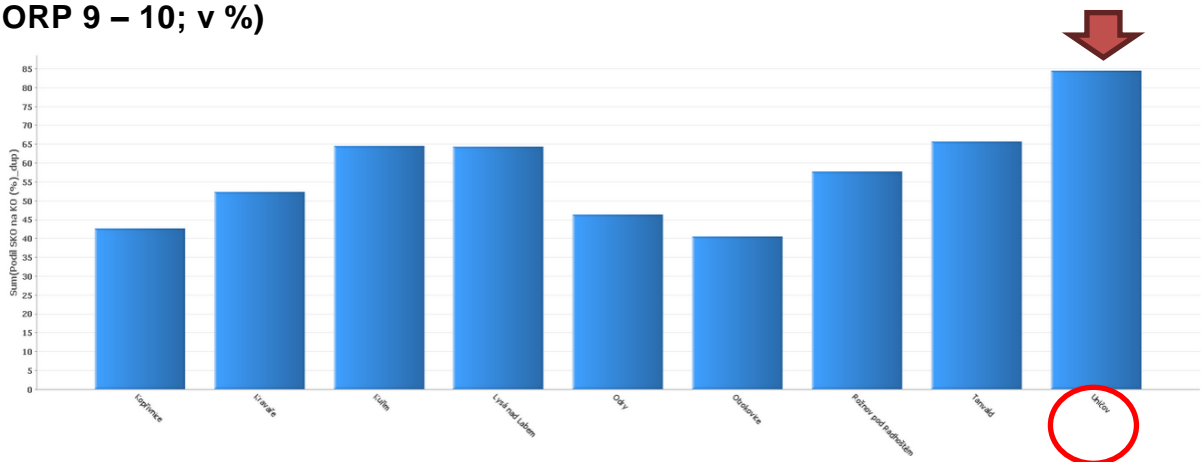
4. Odpadové hospodářství

Při bližším pohledu na problematiku odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu u SO ORP Uničov významné srovnání **produkce odpadů**. Celková **měrná produkce KO** uničovského obvodu je mezi srovnávanými obvody **zhruba průměrná** (ca 366 t/1.000 obyv.). Naopak produkce SKO je zcela nejvyšší (ca 308 t/1.000 obyv.). To potvrzuje i nejvyšší podíl SKO na KO ve srovnávané skupině SO ORP, který činí ca 84 %. Viz obrázky 4 a 5.

Obrázek 4: Měrná produkce KO a SKO vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 9 – 10; v tunách/1.000 obyv.)

Obrázek 5: Podíl SKO na KO vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 9 – 10; v %)

Pro kompletní ilustraci situace je vhodné rovněž zmínit, že SO ORP Uničov vykazuje v této skupině SO nejnižší úroveň celkových neinvestičních výdajů na odpady (průměr ca 451 Kč/obyv./rok) i neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO (průměr ca 416 Kč/obyv./rok).

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP UNIČOV	
základní charakteristika	<p>v Olomouckém kraji správní obvod ORP Uničov:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozlohou se řadí ke čtveřici nejmenších obvodů z hlediska počtu obyvatel je 4. nejmenší obvod spravuje nejmenší počet obcí
ekonomická výkonnost	<ul style="list-style-type: none"> nízká úroveň běžných výdajů a naopak vysoká úroveň kapitálových výdajů na obyvatele v rámci Olomouckého kraje
předškolní a školní vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> v rámci benchmarkingu SO dosáhl prvenství svou výší kapitálových výdajů na žáka MŠ a naopak jeho výše běžných výdajů na žáky MŠ je druhá nejnižší
odpadové hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> SO vykazuje vysokou produkci SKO a vysoký podíl SKO na KO celkově neinvestiční výdaje na odpady a neinvestiční výdaje na sběr a svoz KO jsou ve skupině SO nejnižší

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad